

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

นาฏศิลป์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

กระทรวงศึกษาธิการ

ISBN 978-974-01-9545-0

พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง ๔๐,๐๐๐ เล่ม

พ.ศ. ๒๕๕๔

องค์การค้ำของ สกสค. จัดพิมพ์จำหน่าย

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว

๒๒๔๙ ถนนลาดพร้าว วังทองหลาง กรุงเทพมหานคร

มีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เรื่อง อนุญาตให้ใช้สื่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน นาฏศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ นั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้พิจารณาแล้วอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษาได้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

(นายชินภัทร ภูมิรัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำนำ

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน นาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เป็นหนังสือที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำขึ้นสำหรับนักเรียนใช้ในการเรียนรู้และสำหรับครูใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยคณะผู้จัดทำตั้งรายนามในท้ายเล่ม ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญด้านศิลปศึกษาและด้านการจัดการศึกษา

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน นาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนไหว และการแสดงออกถึงการเคลื่อนไหวที่สะท้อนอารมณ์และสื่อความหมาย การบอกเล่าถึงการละเล่นพื้นบ้านที่พบเห็นในท้องถิ่น และการมีมารยาทในการชมการแสดง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหวังว่า หนังสือเรียนเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามหลักการและบรรลุดตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร หากมีข้อเสนอแนะกรุณาแจ้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้หนังสือสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบคุณคณะผู้จัดทำผู้มีส่วนร่วมและศิลปินที่เอื้อเฟื้อภาพผลงานศิลปกรรมเพื่อการศึกษา มา ณ โอกาสนี้

(นายชินภัทร ภูมิรัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๓

สารบัญ

หน่วยที่ ๑	ภาษาท่าทาง
หน่วยที่ ๒	ที่ท่าหน้าสนุก
หน่วยที่ ๓	สนุกสนานกับการละเล่น
หน่วยที่ ๔	มารยาทดีงาม
บรรณานุกรม	

หน้า

๑

๑๕

๒๕

๓๓

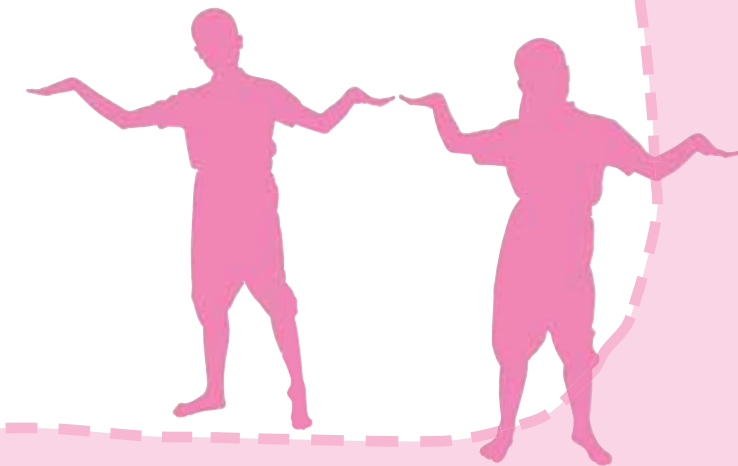
๓๘

หน่วยที่ ๑ ภาษาท่าทาง

หลังจากจบหน่วยเรียนนี้ นักเรียนจะ...

๑. อธิบายลักษณะการเคลื่อนไหวอย่างมีรูปแบบ
๒. อธิบายวิธีการเคลื่อนไหวอย่างมีรูปแบบ
๓. บอกประโยชน์ของการเคลื่อนไหวอย่างมีรูปแบบ
๔. มีส่วนร่วมในการเคลื่อนไหวอย่างมีรูปแบบและอิสระ
๕. แสดงการเคลื่อนไหวประกอบเพลงอย่างสนุกสนาน

เตรียมความพร้อม

นักเรียนรู้จักการเคลื่อนไหวเลียนแบบเหล่านี้หรือไม่ ดูภาพ แล้วลองบอกว่าเป็นการเลียนแบบอะไรบ้าง

การเคลื่อนไหวอย่างมีรูปแบบ

การเคลื่อนไหวอย่างมีรูปแบบ มีที่มาจากการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระ หมายถึง การเคลื่อนไหวร่างกายตามอารมณ์ความรู้สึก เป็นการแสดงออกอย่างอิสระและสร้างสรรค์ เช่น เมื่อได้ดูหนังฟังเพลงที่สนุกสนานน่าสนใจ ก็จะโยกตัว หัวเราะ กระโดด ตบมือ เป็นต้น

นอกจากนี้การเคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระสามารถเลียนแบบคน สัตว์ สิ่งของ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เช่น นักร้อง หมอฉีดยา กระต่าย กระโดด ฝนตก ลมพัด เป็นต้น

การเคลื่อนไหวเลียนแบบกระต่าย

การเคลื่อนไหวเลียนแบบเปิด

การเคลื่อนไหวอย่างมีรูปแบบ ต้องใช้วิธีต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น มือ เท้า ขา แขน ประกอบการเคลื่อนไหว ซึ่งแบ่งเป็นการเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่ และการเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่

๑. การเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่ ได้แก่

การยืน เป็นการทรงตัวให้น้ำหนักอยู่บนเท้าทั้งสองข้าง ส่วนมือ แขน และศีรษะ สามารถเคลื่อนไหวได้ตามต้องการ

การยืน

การนั่ง มีทั้งการนั่งบนเก้าอี้ โดยพับงอส่วนสะโพกโคนขา และเข้าไปตามลักษณะเก้าอี้ ลำตัวตรง ส่วนแขน ขา และศีรษะ เคลื่อนไหวได้ตามต้องการ

การนั่งบนเก้าอี้

นอกจากนั้น มีการนั่งพับเพียบและนั่งขัดสมาธิบนพื้นราบ โดยนั่งพับขาซ้อนไปด้านใดด้านหนึ่ง หลังตรง มือและศีรษะ เคลื่อนไหวได้ตามต้องการ

การนั่งพับเพียบ

การนั่งขัดสมาธิ

๒. การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ ได้แก่

การเดิน เป็นกิจรังก้าวเท้าข้างใดข้างหนึ่งไปข้างหน้า แกว่งแขน สลับกับเท้าที่ก้าว โดยถ่ายน้ำหนักจากส้นเท้าไปปลายเท้า ลำตัวและ ศีรษะตั้งตรง

การเดินปกติ

การเดินแบบละคร

ตัวอย่างการเคลื่อนไหวอย่างมีรูปแบบประกอบเพลงเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม เพลงไกลแสนไกล ซึ่งเป็นเพลงจากละครปลูกใจเรือง น่านเจ้า ประพันธ์โดย พลตรีหลวงวิจิตรวาทการ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๒

♪ เพลง ไกลแสนไกล ♪

ไกลแสนไกล	ดูเหมือนเรือแล่นไป	แล่นออกไปว่าเหว
ใจหนอใจ	ดูเหมือนลมพัดไป	แล่นออกไปทะเล
เราเฝ้าคอย	ดูเหมือนเรือจอดคอย	คอยแต่คาดหวัง
หลายวันนานคืน	ไม่เห็นคืนท่าเล	
ใจหนอใจ	ดูเหมือนวิหคไพร	ชอบอยู่ในถ้ำป่า
ไกลแสนไกล	ดูเหมือนไม่หวาดภัย	บินเที่ยวไกลนักหนา
เราเฝ้าคอย	ในหัวใจก็พลอย	นึกถึงเพื่อนปักษา
หลายวันนานคืน	ไม่เห็นคืนกลับมา	

ท่าเคลื่อนไหวประกอบเพลงโกลแสนไกล

ท่าออก

เดินก้าวเท้าขวา มือขวาป้องหน้า มือซ้ายไขว้หลัง ปฏิบัติสลับกัน ซ้าย - ขวา ทั้งสองข้าง จนหมดจังหวะ

ท่าที่ ๑ โกลแสนไกล

เดินมอง ซ้าย - ขวา เช่นเดียวกับท่าออก

ท่าที่ ๒ ดูเหมือนเรือแล่นใบ

ย่อตัวอยู่กับที่ มือซ้ายแบมือขวา ยกขึ้นระดับอก มือขวาออกตักตักบนหลังมือซ้าย โบกปลายมือขวาเล็กน้อย

ท่าที่ ๓ แล่นออกไปว่าแหว

มือทั้งสองตบอก แล้วแบมือออกแขนตั้ง

ท่าที่ ๔ ใจหนอใจ
มือซ้ายตบอก ๓ ครั้ง มือขวา
วางแนบลำตัว

ท่าที่ ๕ ดูเหมือนลมติดใบ
ย่อเท้าอยู่กับที่ มือซ้ายแบมือ
คว่ำ ยกขึ้นระดับอก มือขวา
งอศอกตั้งบนหลังมือซ้าย โบก
ปลายมือขวาเล็กน้อย

ท่าที่ ๖ แล่นออกไปทะเล
ก้าวเท้าขวา มือขวาชี้ไปทาง
ด้านข้างแขนตั้ง มือซ้ายวาง
แขนแนบลำตัว เอียงขวา

ท่าที่ ๗ เราเฝ้าคอย
นิ้วชี้ซ้ายแตะแก้มซ้าย มือขวา
กำมือนยกขึ้นระดับอกเอียงซ้าย

ท่าที่ ๘ ดูเหมือนเรือจอด
คอย คอยแต่คาดคะเน
แบมือทั้งสองหงายขึ้นระดับ
เอว โยกตัวไปทางขวา - ซ้าย
- ขวา

ท่าที่ ๙ หลายวันนานคืน
ใช้นิ้วชี้ขวานับนิ้วมือซ้าย อยู่
ข้างหน้าระดับอก

ท่าที่ ๑๐ ไม่เห็นคืบท่าเล
 ปาดมือทั้งสองจากด้านซ้าย
 เข้าหาลำตัวระดับอก

ท่าที่ ๑๑ ใจหนอใจ
 มือซ้ายตบอก ๓ ครั้ง มือขวา
 วางแนบลำตัว เท้าซ้ายก้าวหน้า

ท่าที่ ๑๒ ดูเหมือนวิหคไพร
 เท้าขวาก้าวข้าง กางมือทำท่า
 นกบิน โยกตัวไปทางขวา - ซ้าย
 เอียงศีรษะตามมือ

ท่าที่ ๑๓ ซอบอยู่ในแถวป่า
 เท้าขวาก้าวข้าง มือขวาชี้นิ้ว
 ไปด้านข้างแขนตึง มือซ้าย
 วางแนบลำตัว เอียงขวา

ท่าที่ ๑๔ ไกลแสนไกล
 เดินมอง ซ้าย - ขวา เช่นเดียว
 กับท่าออก

ท่าที่ ๑๕ ดูเหมือนไม่หวาดภัย
 รวมสองมือที่อก กรีดนิ้วออก
 เล็กน้อย ยืนเข้าตึง

ท่าที่ ๑๖ บินเที่ยวไกลหน้า หนา

ทำท่าบินไปทางขวารอบตัว
เอง ๑ รอบ

ท่าที่ ๑๗ เราเฝ้าคอย ใน หัวใจก็พลอย

นิ้วชี้ซ้ายแตะที่แก้มซ้าย มือขวา
ยกขึ้นรองข้อศอกซ้าย เอียง
ซ้าย

ท่าที่ ๑๘ นึกถึงเพื่อนปรึกษา กางมือทำท่านกบิน โยกตัวไป ทางขวา - ซ้าย

ท่าที่ ๑๙ หลายวันนานคืน ใช้นิ้วชี้ขวา นิ้วมือซ้ายข้าง หน้าระดับอก

ท่าที่ ๒๐ ไม่เห็นคืนกลับมา ปาดมือทั้งสองทางซ้ายเข้าหา ลำตัวระดับอก เอียงขวา

กิจกรรม

แบ่งกลุ่ม ร่วมกันคิดท่าทางเคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระ
ประกอบเพลง เพื่อแสดงอารมณ์ ความรู้สึกตามธรรมชาติตามเพลง
ต่อไปนี้

เพลง กอไผ่

เนื้อร้อง ร้อยแก้ว รักไทย

กอเอ๋ยกอไผ่

ฉันรักรักกอไผ่จัง

ทำนอง แมนรัตน์ ศรีกรานนท์

โตนลมไหวร้องเพลงน่าฟัง

ช่วยกันบั้งแสงแดดร่มลมเย็น

สรุป

การเคลื่อนไหวอย่างมีรูปแบบมีที่มาจากการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระ หมายถึงการเคลื่อนไหวร่างกายตามอารมณ์ความรู้สึก เป็นการแสดงออกอย่างอิสระและสร้างสรรค์ แบ่งเป็นการเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่ และการเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่

คำถามและกิจกรรมท้ายหน่วยเรียน

๑. การเคลื่อนไหวอย่างมีรูปแบบมีที่มาจากอะไร
๒. นักเรียนสามารถเคลื่อนไหวเลียนแบบสิ่งใดได้บ้าง ยกตัวอย่าง ๓ ตัวอย่าง
๓. นักเรียนควรทรงตัวอย่างใดในการยืน
๔. เนื้อร้องเพลงโกลแลนโกลกล่าวถึงสิ่งใด
๕. ฝึกปฏิบัติการเคลื่อนไหวตามเพลงโกลแลนโกล เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม และแสดงหน้าชั้นเรียน โดยผลัดกันแสดงผลัดกันชม
๖. นำเพลงที่นักเรียนรู้จักมาหาร้อง และประดิษฐ์ท่าทางการเคลื่อนไหวประกอบเพลง